

Motion till riksdagen 2023/24:1204

av **Johanna Haraldsson m.fl. (S)**

Stärkt äldreomsorg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Äldreomsorgslyftet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om personalens villkor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillitsbaserad styrning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trygga finansieringen av äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har inneburit stora påfrestningar på Sveriges äldreomsorg. Coronapandemin visade tydligt att äldreomsorgen var alltför slimmad och hårt pressad. Detta trots stora satsningar på både direkta stöd och generella statsbidrag levererade av den socialdemokratiska regeringen mellan 2014 och 2022.

Den viktigaste resursen i äldreomsorgen är personalen. Enligt fackförbundet Kommunal så kommer det att behövas 150 000 nya medarbetare till 2030. Det är tydligt att äldreomsorgen behöver mer och rätt utbildad personal. De som vårdas inom äldreomsorgen i dag har ett allt större vårdbehov än tidigare. Det ställer krav på högre bemanning och att fler yrkesgrupper kan arbeta inom äldreomsorgen för att avlasta undersköterskorna. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har även uppvärderat undersköterskorna genom att skydda yrkestiteln, vilket äntligen blev verklighet den 1 juli i år. Något som har fått stort intresse, och över 50 000 har ansökt till Socialstyrelsen om att få sin yrkestitel skyddad.

Satsningar som Äldreomsorgslyftet har varit oerhört uppskattade och måste fortsätta och utvecklas. Därför är det glädjande att regeringen nu väljer att inse sitt misstag och faktiskt ger besked om att Äldreomsorgslyftet får fortsätta. I takt med att multisykiska och dementa blir allt vanligare inom äldreomsorgen ställs högre krav på specialistkompetens.

Under åren 2020–2022 sökte cirka 25 000 personer till Äldreomsorgslyftet. Vidareutbildningar har skett inom exempelvis lyftteknik, demens, välfärdsteknik, nutrition, språk och handledning. Det tar tid att kommunalt bygga upp en organisation för denna typ av utbildningssatsning, samtidigt som behovet kommer att finnas kvar långsiktigt, och kommunerna måste därför få långsiktiga förutsättningar för att bedriva detta lyft. Det visar också nyttjandegraden av anslaget; för 2022 användes cirka 77 %. Äldreomsorgslyftet behöver utvidgas, inte läggas ner.

För att klara kompetensförsörjningen krävs bättre arbetsvillkor för dem som arbetar i omsorgen. Deras inflytande över arbetet måste stärkas och det behöver bli ett stopp på minutstyrningen. Istället bör verksamheten övergå till tillitsbaserad styrning. För att det ska bli mer attraktivt att arbeta i äldreomsorgen behöver arbetet med rätt till heltid fortsätta och delade turer helt avskaffas. Här ser vi många kommuner som trots tuffa ekonomiska prioriteringar verkligen försöker att göra det bättre för personal och för våra äldre. Satsningar på vår personal är satsningar på våra äldre, för om personalen mår bra och känner tillit, får våra äldre det bättre.

Allt det ovanstående riskerar dock att gå om intet på grund av den nu allt tuffare kostnadskrisen som slår stenhårt inte bara mot våra äldre, utan också mot våra kommuner och regioner. Kommun- och regionpolitiker sliter just nu sitt hår för att försöka få kronor och ören att gå ihop. Regeringens undfallenhet gällande långsiktighet och tydliga prioriteringar av generella statsbidrag till kommunsektorn slår hårt mot välfärden. Utan denna grundläggande finansiering riskerar alla de behövliga satsningarna på Äldreomsorgslyftet, tillitsbaserad styrning och personalsatsningar att gå om intet. Därför behöver regeringen trygga finansieringen av äldreomsorgen.

Johanna Haraldsson (S)

Azra Muranovic (S)

Carina Ödebrink (S)

Niklas Sigvardsson (S)